

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ.

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.
ΕΤΗΣΙΑ.

(Η ΠΡΩΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ).

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Διὰ τὸ ἑσωτερικὸν δρ. 12.
Διὰ τὸ ἔξωτερικὸν • 15.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

Παρά τοὺς Κ. Κ. Διδασκάλους
καὶ τοὺς ἐπιτάταις τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Πανταζῆ
καὶ ἐκδίδεται ἐκ τῆς ἐπιταίας αὐτοῦ, καὶ
διὰ τοῦ ἰδίου ἐνεργεῖται πᾶσα
δοσοληψία αὐτῆν ἀφορῶσα.
Τιμὴ καταχώρησης ἀγγε-
λιῶν λεπτ. 15 ὁ στίχος.

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι.

(ΑΡΙΣΤΗΠΠΟΣ).

Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοὺς
Κ. Κ. Ἑλληνικ. Προξένους
καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους ἐπιτρο-
ποις τοῦ ἐκδότου.

Ἐκδίδεται τετράκις τοῦ
μηνός.

Ἀθήναι, τῆς 9 Ἰουλίου 1855

Περὶ γυμνασίων (ἴδε ἀριθ. 122).

Γυναῖκες, ἑγγαμοὶ τε καὶ ἄγαμοι, καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν ἀπείροις ταῖς Ἰωνικαῖς πόλεσι, ἀπεκλείοντο τῶν γυμνασίων. Ἐν Σπάρτῃ ὅμως καὶ ἄλλαις τισὶ δωρικαῖς πόλεσιν αἱ μὲν κόραι ἐνδεδυμέναι βραχὺν χιτῶνα, οὐ μόνον εἰσῆρχοντο εἰς αὐτὰ ἀκωλύτως πρὸς θεῶν, ἀλλὰ καὶ συνεγυμνάζοντο μετὰ τῶν παιδῶν. Αἱ δὲ ἑγγαμοὶ οὐδόλως ἐφοίτων εἰς τὰ γυμνάσια (Πλάτ. Νομ. Α. 806). Τὰ περὶ τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ τῆς διοικήσεως τῶν Ἀθηναίων γυμνασίων, γινώσκωμεν ὅτι ὁ Σόλων, ἐν τοῖς νόμοις αὐτοῦ, πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας ἐνόμισεν ἄξια. Οἱ παρβαίνοντές τινας ἐκ τῶν περὶ γυμνασίων νόμων αὐτοῦ θανάτῳ ἐτιμωροῦντο. Ἐν τοῖς νόμοις τούτοις ποιεῖται μνεῖα ἄρχοντος, ὅστις ἐκκαλεῖτο γυμνασιάρχος ἢ γυμνασιάρχης, εἰς ὃν διεπιστεύετο ἡ ὅλη τῶν γυμνασίων διοίκησις καὶ ἡ διαχείρισις πάντων τῶν εἰς αὐτὰ ἀναγομένων πραγμάτων. Ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ ἦν ἐκ τῶν τακτικῶν λειτουργιῶν, ὡς καὶ ἡ χορηγία καὶ ἡ τριηραρχία (Ἰσαῖος, περὶ Φιλοκτ. κληρ. σελ. 154), πολλὴν τὴν δαπάνην ἀπαιτοῦσα· διότι ὁ γυμνασιάρχης διετέρει καὶ ἐμισθοδοτοῖτο τοὺς διὰ τοὺς ἐν ταῖς δημοσίαις πανηγύρεσι τελουμένους ἀγῶνας καὶ παιδιὰς παρασκευαζομένους, ἐχορήγει αὐτοῖς ἔλκινον, ἴσως δὲ καὶ τὴν δέουσαν τοῖς παλαισταῖς κόνιν· χρέος αὐτοῦ ἦν ἡ δι' ἰδίως δαπάνης διακόσμησις τοῦ γυμνασίου, ἢ τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐγίνοντο οἱ ἀγῶνες (Ξενοφ. Πολιτ. Ἀθ. Β. 13). Ὁ γυμνασιάρχης εἶχεν ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν εἰς τὸ γυμνάσιον φοιτῶντων ἢ σχέσιν πρὸς ταῦτα ἐχόντων· ἡ ἐξουσία αὐτοῦ αὕτη φαίνεται ὅτι ἐξετάθη καὶ ἐκτὸς τῶν γυμνασίων. Κατὰ Πλούταρχον (Ἐρωτ. 9 κλ.) ὁ γυμνασιάρχης ἤρχε τῶν ἐφήβων καὶ ἐπετέρει καθόλου τὴν διαγωγὴν αὐτῶν. Εἶχεν ἐτι ἐξουσίαν τοῦ ἀποβάλλειν τῶν γυμνασίων διδασκάλους, φιλοσόφους, σοφιστὰς, ὁπέποτε παρετέρει ὅτι ἐπιβλαβεῖς τοῖς νέοις οὗτοι καθίσταντο· ἕτερον καθήκον τοῦ γυμνασιάρχου ἦν τὸ ἐπιμελεῖσθαι τῶν δημοτελῶν ἀγωνισμάτων ἐν τισὶ μεγάλαις ἐορταῖς, ἰδίως ἐν τοῖς λαμπραῖς ἐορταῖς, πρὸς ἃ ἐξέλεγε τοὺς κρατίστους τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐφήβων. Γυμνασιάρχαι ἐν Ἀθήναις ἦσαν δέκα, εἰς ἕξ ἐκάστης φυλῆς. Φαίνεται ὅτι διεδέχοντο οὗτοι ἀλλήλους ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς ὑποχρεώσεων· πῶς δὲ τοῦτο ἐγίνετο ἀγνοοῦμεν· Ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἐμβλημάτων τοῦ ἀξιώματος τῶν γυμνασιάρχων ἦν καὶ πορφύρου ἱμάτιον καὶ λευκὰ ὑποδήματα. Κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους ἡ ἀρχὴ τοῦ γυμνασιάρχου ἦν ἐνιαυσία, ἐπὶ δὲ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατορῶν εὐρίσκομεν ὅτι διήρκει πολλάκις αὕτη ἐπὶ μῆνα μόνον ὥστε ἐγυμνασιάρχου κατ' ἔτος δώδεκα ἢ δεκατρεῖς. Ἡ λειτουργία αὕτη τοσαύτης ὑψηλῆς τιμῆς ἀξία ἐθεωρεῖτο, ὥστε καὶ Ῥωμαῖοι στρατηγοὶ καὶ αὐτοκράτορες ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἀναλαμβάνωσιν αὐτήν. Καὶ ἄλλαι ἐλληνικαὶ πόλεις εἶχον, ὡς καὶ αἱ Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐκ τῶν γυμνασιάρχων, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν ἐάν, ἢ κατὰ πόσον, διέφερον τὰ χρέη τούτων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων γυμνασιάρχων. Ἐν Κυρήνῃ ἐγυμναρχον, ἔστιν ὅτι, καὶ γυναῖκες. Ὑπήρχε καὶ ἄλλη πρὸς τὴν τῶν γυμνασίων ἐπιστάσαν ἐσχέσιν ἔχουσα ἀρχή, ἢ τῶν λεγομένων ξυστάρχων· ἀλλὰ δὲν γίνετα μνεῖα αὐτῆς πρὸ τῶν χρόνων τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατορῶν, καὶ τότε δὲ λέγεται ὑπάρχουσα μόνον ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Κρήτῃ. Ὁ Krause, ἐν τῷ περὶ γυμναστικῆς καὶ ἀγωνιστικῆς τῶν Ἑλλήνων πονήματι αὐτοῦ, ἀπέδειξε ὅτι οὐδὲν ἦν τῆ ἀρχῇ ταύτῃ καὶ τοῖς κυρίως γυμνασίοις, ἀνῆκε δὲ αὕτη εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ἀθλητῶν μόνον.

Ἄλλο ἀξίωμα, καὶ τοῦτο ὁμοίως οὐ πρὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατορῶν μνημονευόμενον, οὐχ' ἦττον ὅμως θεβαίως πρὸς τὰ γυμνάσια σχέσιν ἔχον, ἦν τὸ τοῦ κοσμητοῦ, οὐ χρέος ἦν ἢ διάταξις ἀγωνισμάτων τινῶν, ἢ ἐγγραφὴ καὶ ἡ φυλακὴ καταλόγων τῶν ἐφήβων, ἢ διατήρησις τάξεως καὶ πειθαρχίας ἐν αὐτοῖς· ὁ κοσμητὴς εἶχε βοηθοὺς εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀντικοσμητὴν καὶ δύο ὑποκοσμητὰς.

Μεγάλῃς σπουδαιότητος ἀρχή, ὡς πρὸς τὴν ἀγωγὴν τῶν νέων θεωρουμένη, ἦν τῶν σοφρονιστῶν. Ἔργον οὗτοι εἶχον τὸ ἐμπνέειν τοῖς νέοις ἀγάπην τῆς σωφροσύνης, καὶ προφυλάττειν τὴν ἀρετὴν ταύτην ἀπὸ πάσης ἐπιβλαβοῦς ἐπηρείας. Κατὰ τοὺς προτέρους χρόνους ὑφίσταντο ἐν Ἀθήναις σωφρονιστὰι δέκα, εἰς ἕξ ἐκάστης φυλῆς αἰρούμενος καὶ δραχμῆν τῆς ἡμέρας ἐκάστης μισθὸν λαμβάνων. Χρέος αὐτῶν ἦν οὐ μόνον νὰ ὦσι παρόντες ἐν πάσαις τῶν ἐφήβων ταῖς ἀσκήσεσι καὶ ταῖς παιδιαις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπαγρυπνώσι καὶ νὰ διορθῶσι τὴν διαγωγὴν αὐτῶν, ὅπου ποτὲ ἐνετύγχανον αὐτοῖς ἦτοι ἐντὸς ἢ καὶ ἐκτὸς τῶν γυμνασίων. Ἐπὶ αὐτοκράτορος Μ. Αὐρηλίου μνημονεύονται ἕξ μόνον ὑπάρχοντες σωφρονιστὰι καὶ ἰσαριθμοὶ ὑποσωφρονιστὰι.

Τοὺς εἰς τὰ γυμνάσια φοιτῶντας ἐδίδασκον οἱ γυμνασταὶ καὶ οἱ παιδοτρίβαι, οἷς προσετέθησαν μεταγενεστέρως καὶ ὑποπαιδοτρίβαι. Καὶ οἱ μὲν παιδοτρίβαι ὄφειλον νὰ γινώσκωσι πάσας τὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις τελουμένας ἀσκήσεις, οἱ δὲ γυμνασταὶ, ὡς πρακτικοὶ διδάσκαλοι, ὄφειλον νὰ γνωρίζωσι τὰ ἐπὶ τοῦ σωματικοῦ συστήματος τῶν νέων φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα καὶ ἐπηρείας αὐτῶν, καὶ ἐπομένως νὰ ὀρίζωσιν ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς μάλιστα προσφόρους. Οἱ διδάσκαλοι οὗτοι ἦσαν ἀθληταὶ ἦτοι καταλιπόντες τὸ ἔργον αὐτῶν, ἢ μὴ εἰς αὐτὸ προκόψαντες.

Ἡ κρίσις τῶν σωμάτων τῶν νέων καὶ ἡ διὰ κόνειος ἐπίπασις αὐτῶν πρὸ τῆς γυμνάσεως, ὡς καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς διαίτης αὐτῶν, ἦσαν γρῆν τῶν ἀλειπτῶν, οἵτινες καὶ ἰατρικὰ καὶ διδακτικὰ ἔργα, ἔστιν ὅτι, ἐξετέλουν. Ὁ Γαληνὸς μέμνηται ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων διδασκάλους καὶ σφαιριστοῦ, ἦτοι διδασκάλου τῶν διαφόρων διὰ σφαίρας γινόμενων γυμνασμάτων. Οὐκ ἔστι δ' ἀπίθανον ὅτι ἐν περιστάσεσι τισὶ ἐδιδάσκοντο ὑπὸ ἰδίων διδασκάλων καὶ εἰδικὰ τινα γυμνάσματα.

Αἱ ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκόμεναι παιδιὰ καὶ ἀσκήσεις φαίνονται καθόλου ὅτι ἦσαν αἱ αὐταὶ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ παρὰ μὲν τοῖς Δωριεῦσι ἐθεωροῦντο αὐταὶ κυρίως ὡς κατασκευάσματα πρὸς τράχυνσιν τοῦ σώματος καὶ στρατιωτικὴν πείθεισιν· παρὰ τοῖς Ἰωσιν, καὶ ἰδίως τοῖς Ἀθηναίοις, εἶχον πρόσθετον καὶ ὑψηλότερον σκοπὸν, τουτέστι νὰ δίδωσιν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰς κινήσεις αὐτοῦ χάριν καὶ ὠραϊότητα, καὶ νὰ καθιστῶσιν αὐτὸ βάσιν ὑγιῶς καὶ γενναίου νοός. Παρὰ πάσαις ὅμως ταῖς διαφοραῖς τῶν Ἑλλήνων φυλαῖς αἱ ἐκτελούμεναι ἐν τοῖς γυμνασίοις ἀσκήσεις ἦσαν ἦτοι ἀπλὰ παιδιὰ, ἢ σπουδαιότερα ἀγωνίσματα, ἅτινα ἦσαν τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν τοῖς δημοσίοις τῶν ἐορτῶν ἀγῶσι συνηθισμένοις.

Καὶ παιδιὰ μὲν ἦσαν 1) ἡ σφαιρίσις ἢ σφαιρομαχία, ἢς τρόποι ἦσαν ἀπόρραξις, ἐπίσκυρος, φαινίδα ἢ ἀρίκιστόν· ἀπερ ἐπαίζοντο ἐν τῷ σφαιριστηρίῳ τοῦ γυμνασίου. 2) Τὸ παίζειν ἐλκυστίνδα, διελκυστίνδα ἢ διὰ γραμμῆς· 3) ὁ κέμβηξ ἢ θέμβηξ, ῥόμβος, στρόβιλος· 4) ἡ πεντάλιθος· 5) ἡ σκαπέρδα κλ. ὧν τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν ἴδε ἐν τῇ ἀξιολογητάτῃ

σις τῆς ἐξουσίας αὐτῶν ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου· ὁ αἰεὶ αὐξάνων ἴδιος τῶν Ἀθηναίων πλοῦτος καὶ αἰ ἀπὸ τῶν ὑποτελῶν αὐτῶν γενομένων πόλεων πρόσοδος, παρέσχεν αὐτοῖς ἀφθότους τὰς ἐπιχορηγίας πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως. Κατὰ τὸν μεταξὺ τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου διελθόντα χρόνον, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνήγειραν τὰ ἐκθαμβήσαντα πάσας τὰς ἐπιούσας γενεὰς ἀρχιτεκτονικὰ ἐκεῖνα ἀριστουργήματα. Πλεῖστα τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων τῶν Ἀθηνῶν οἰκοδομήθησαν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν περιφανῶν ἀνδρῶν Θεμιστοκλέους Κίμωνος καὶ Περικλέους· ὧν ὁ μὲν πρῶτος ὀλίγον ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως, ὁ δὲ Κίμων καὶ ὁ Περικλῆς κατεστήσαντο αὐτὴν λαμπροτάτην πασῶν τῶν τῆς Ἑλλάδος πόλεων.
(ἀκολουθεῖ).

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Τῆ 4 ἰσταμένου αἱ Α.Α. Μ.Μ. ὁ Σεβαστὸς ἡμῶν Βασιλεὺς καὶ ἡ Σεπτῆ ἡμῶν Βασίλισσα κατῆλθον χάριν περιπάτου εἰς Πειραιᾶ, ἐνθα ἐν ἀκαρεῖ τὸ πλῆθος συνελθὼν ὑπεδέχθη τὰς Α.Α. Μ.Μ. διὰ ζωηροτάτων καὶ ἀπὸ καθαρὰς καρδίας ἐκπεπομένων εὐφημιῶν. Προσελθούσαι εἰς τὸν Τινάνειον κῆπον ἀπῆλθον φιλοφροσύνης λόγους τοῖς ἐκεῖ τυχούσιν ἀξιωματικοῖς γάλλοις, ἐκφράσασαι ἅμα καὶ τὴν Ὑψηλὴν Αὐτῶν εὐαρέσκειαν διὰ τὴν γενομένην ἐπιμελείαν τοῦ Κ. ναυάρχου ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ διακόσμησιν τῆς πόλεως ταύτης· ὁ Κ. ναύαρχος Β. Δε-Τινιὰν ἅμα μαθὼν τὴν ἔλευσιν τῶν Α.Α. Μ.Μ. ἔσπευσε νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς ὑπάντησιν Αὐτῶν, παρ' ὧν ἐζήτησε συγνώμην διότι ἀγνοῶν τὴν ἔλευσιν Αὐτῶν εὐρέθη ἄνευ στολῆς. Ἀνταλλάξασαι δὲ μετ' αὐτοῦ αἱ Α.Α. Μ.Μ. λόγους φιλοφροσύνης ἀπῆλθον. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο μέγα εὐηρέστησε πάντας.

— Αὐριον χειροτονεῖται ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἀγίου Γεωργίου ὁ ψηφισθεὶς Ἐπίσκοπος Δωρίδος κ.λ. Σεβασμιώτατος Κ. Δ. Μολοχάδης, ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ ἐκπαιδευτος, διαπρέφας ἐσχάτως ὡς ἱεροκέρυξ Κυκλάδων.

— Γενομένων τῶν ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλλ. σχολείου Μεγαλοπόλεως συνετάχθη λίαν συστατικὴ ὑπὲρ τοῦ διευθύνοντος αὐτὸ διδασκάλου Κ. Π. Δημητριάδου ἔκθεσις, ἣν θέλομεν δημοσιεύσει ἐν παραρτήματι μετ' ἄλλων τινῶν.

— Καθὰ ἐκ πάσης πίστεως ἀξίων πηγῶν πληροφορούμεθα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τοῦ τε Β. γυμνασίου καὶ τοῦ ἑλλ. σχολείου Ἐρμουπόλεως ἦν ὅσον οἶόν τε εὐάρεστον, ἐφ' ᾧ, ὀφείλεται πᾶς ἔπαινος εἰς τε τὸν Κ. Σουριάν γυμνασιάρχην καὶ τοῖς λοιποῖς ἐν αὐτοῖς διδάσκουσι καθηγηταῖς καὶ διδασκάλοις.

— Αἱ ἐφημερίδες τῶν Πατρῶν ὁμοφώνως ἐπαινοῦσι τὰς προόδους τῶν μαθητῶν τοῦ ἐκεῖ γυμνασίου καὶ ἑλλ. σχολείου, ἐκ τῶν γενομένων ἐξετάσεων ἀποδειχθείσας. Τὸ γυμνάσιον τοῦτου τυχὸν ἀξιολογώτατου γυμνασιάρχου καὶ ἱκανῶν καθηγητῶν ἐβεβλιώθη μεγάλως τῇ συμποσίᾳ καὶ φιλοτιμίᾳ αὐτῶν. Τὸ δὲ παρ' αὐτῷ ἑλληνικὸν σχολεῖον σχολαρχούμενον ὑπὸ τοῦ εὐπαιδύτου καὶ φιλοπονωτάτου Κυρίου Μυρτίλου ἄγει θαυμασίως· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ κράτιστον τῶν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς τύχης αὐτοῦ συστατικόν.

— Ἐφάμιλλον τοῦτου δείκνυται καὶ τὸ ἑλληνικὸν σχολεῖον Μεσολογγίου ὑπὸ ἐξαιρέτου σχολάρχου τοῦ Κ. Παλαμᾶ διευθυνόμενον.

Διὰ διαφορῶν ἐγκυκλίων καταχωρηθεισῶν εἰς τὰ προλαβόντα φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν κατεδείχθη ἡ σπουδαία τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ. τ. λ. μέριμνα περὶ τὴν ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν· διὰ τῆς κατωτέρω δὲ δημοσιευομένης ἀγορευσεως αὐτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ κατάδηλα τοῖς πᾶσι γίνονται τὰ περὶ τῆς ἐκκλησίας αἰσθητά καὶ οἱ σωτήριοι αὐτοῦ σκοποί. Ἡ ἀγόρευσις αὕτη σαφεστάτη οὖσα, ὡς πάντα τὰ ὑπὸ εἰλικρινοῦς καρδίας ὑπαγορευόμενα ῥήματα, οὐδεμίαν χρεῖζει ἀναπτύξεως.

Ἀγόρευσις τοῦ Κ. Π. Ἀργυροπούλου κατὰ τὴν ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπα.δεύσεως.

Κύριοι!

Προσκαλούμενος νὰ ἐμιλήσω περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δὲν ἐπέχω νὰ εἶπω εἰς τὴν Βουλὴν ὅσα ἐκ τοῦ προχείρου ἐσκέφθην καὶ ἐξετέλεσα εἰς τὸ εἰκοσάημερον διάστημα τῆς ὑπουργείας μου. Εὐθύς δ' ἐξ ἀρχῆς συνομολογῶ μὲ τὸν προαγορεύσαντα ὅτι τὸ περὶ βελτιώσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου ζήτημα εἶναι τὸ σπουδαιότερον ὄλων. Ἔργον βεβαίως τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων εἶναι νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ, νὰ προετοιμάζωσι δι' ἐναρέτου διαγωγῆς ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, τὴν μέλλουσαν καὶ ἀτελεύτητον· ἔργον τῶν ἐπισκόπων εἶναι νὰ διδάσκωσι πρὸ πάντων, ἀλλ' ὅλοι οἱ σεβάσμιοι ἱεράρχαι δὲν εὐκολύνονται καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα προτείνωμεν πρὸς τὸ παρὸν ν' αὐξήσωμεν τοὺς κατὰ νομὸν ἱεροκέρυκας, εἰς δὲ τὸ μέλλον σκοπεύομεν νὰ μὴ ὑποβοηθῶμεν τὴν εἰς τὴν ἀρχιερωσύνην ἀνύψωσιν εἰμὴ ἀνδρῶν ἱκανῶν νὰ κηρύττωσι τὸ θεῖον κήρυγμα, καὶ νὰ ἠθοποιῶσι δι' αὐτοῦ τὸν λαόν. Ὁ κατώτερος μάλιστα κλήρος εὐρίσκεται εἰς συχνοτέραν πρὸς τὸν λαόν ἐπαφὴν· εἰς αὐτὸν ὁ γεωργὸς καὶ ὁ βιομήχανος ἐκμυστηρεύεται τὰς ἀμαρτίας του, τῆς καρδίας του τὰς ὀδύνας, τὴν κατανοκτικὴν του μετάνοιαν, καὶ παρ' αὐτοῦ ζητεῖ μάλιστα παραμυθίας καὶ τῶν ἀμαρτημάτων του ἄφεσιν. Τοῦτο λέγων δὲν θέλω νὰ καθιερώσω δὴθεν διακρίσεις μεταξὺ ἀριστοκρατίας καὶ δημοκρατίας τοῦ κλήρου, θεωρῶ μάλιστα ἐπικίνδυνον νὰ θέτῶνται τοιαῦται, διότι αἱ περὶ αὐτῶν διαλέξεις ἀπηγοῦσαι ἐκτὸς τοῦ Βουλευτηρίου ἤμπορον νὰ δώσωσι χώρον εἰς λυπηρὰς παρεξηγήσεις, ἀλλὰ διὰ ν' ἀναγνωρίσω ὅλην τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀντικειμένου. Τῶνόντι, Κύριοι, ὁ κατώτερος κλήρος καὶ νοητικῶς καὶ ὕλικῶς ἔχει ἀνάγκη βελτιώσεως· ἀλλὰ πῶς ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀποδείξει τὴν περὶ τοῦτου μέριμναν τῆς;

Ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπάρχουσι, Κύριοι, ἑκατὸν τριάκοντα περίπου Μοναστήρια διατηρούμενα, ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν ἀνέτως ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν ζωσιν, ἄλλα δὲ καὶ πλουτοῦσι. Νομίζω ὅτι τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἐντίμου βουλευτοῦ Ἀττικῆς τοῦ ὅτι ἡ πρόσοδος τῶν Μονῶν τούτων ἀναβαίνει εἰς ἐν ἑκατομμύριον, δυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ.

Αἱ Μοναὶ αὗται κατὰ τὴν ἀρχικὴν πρόθεσιν τῆς συστάσεως τῶν δὲν σκοπεύουσι μόνον τὴν σωτηρίαν τῶν κταφευγόντων εἰς αὐτὰς ὡς εἰς ἄσυλον, ἀλλὰ καὶ τὴν κοινωφέλειαν καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς χριστιανικωτέρας τῶν ἀρετῶν, τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

Διὰ συνδρομῆς λοιπὸν τῶν Μονῶν, κατὰ μέτρον τῆς εὐπορίας τῶν διδομένης, εἶναι δυνατόν νὰ συγκροτηθῶσι σχολεῖα καθ' ἑκάστην ἐπισκοπὴν εἰς τὸ πλησιέστερον μοναστήριον τῆς ἐδρᾶς αὐτῆς. Εἰς αὐτὰ καὶ αἱ λοιπαὶ μοναὶ δύνανται νὰ στέλλωσιν ὑποτρόφους καὶ νὰ φοιτῶσιν ὅσοι παῖδες προορίζονται εἰς τὸ ἱερατικὸν ἐπάγγελμα. Περὶ τοῦ σχεδίου τοῦτου ἔσπειλα πρὸς τὴν ἱερὰν Σύνοδον διακοίνωσιν ἐπικαλούμενος τὴν γνωμοδότησιν καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς.

Ἡ μελετωμένη διάταξις περὶ κανονισμοῦ τῆς ὁροθετήσεως τῶν ἐνοριῶν, περὶ τῆς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἐμίλησα, θέλει φέρει μεγάλην βελτιώσιν εἰς τὰ τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ κύριος βουλευτὴς Ἡλείας λέγει ὅτι ἡ περὶ ὁροθετήσεως τῶν ἐνοριῶν ἀπόφασις προσεβλήθη παρὰ πολλῶν, διότι θέλει καταστρέφει ἐξεις καὶ ἀναμνήσεις οἰκογενειακάς. Ἐννοῶ, κύριοι, ὅτι ἡ τοιαύτη ὁροθέσις ἤμπορεῖ νὰ γεννήσῃ δυσκολίας, διότι καθὼς ἐμεθεα προσηλωμένοι εἰς τὴν οἰκίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας διηνοίξαμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ διηλομεν τῆς παιδικῆς ἡλικίας τὰς ὀδύνας καὶ τὰς εὐχαριστήσεις, οὕτω ἐμμένοντες πιστοὶ εἰς τὸν ἱερέα καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου τροστρυχθήμεν καὶ ὅπου ὄλον τὸ δράμα τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς ἀναπτύσσεται. ἀγιαζόμενοι διὰ τῆς θρησκείας ἀπὸ τοῦ βλαπίσματος μέχρι τῆς κηδείας.
(ἀκολουθεῖ)

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ἸΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ὁδὸς Ἀθηνᾶς ἀριθ. 274.).